

ระเบียบธนาคารออมสิน

ฉบับที่ ๔๒๔

ว่าด้วยนโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน
และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดนโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เพื่อแสดงถึงทิศทางและกรอบการดำเนินงานของธนาคารในการป้องกันการฟอกเงิน เพื่อยับยั้งหรือป้องกันไม่ให้ธนาคารเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับของทางการ ซึ่งจะทำให้ช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำผิดกฎหมายดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ และโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการธนาคารออมสิน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คณะกรรมการธนาคารออมสินจึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบธนาคารออมสิน ฉบับที่ ๔๒๔ ว่าด้วยนโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

บรรดาระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ นโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของธนาคารออมสิน ให้เป็นไปตามเอกสารที่แนบท้ายระเบียบนี้ และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๔ ให้ผู้อำนวยการธนาคารออมสินมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และให้มีอำนาจออกคำสั่งหรือคู่มือการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้ผู้อำนวยการธนาคารออมสินเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้
ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้อำนวยการธนาคารออมสินเป็นผู้วินิจฉัย
ชี้ขาด คำวินิจฉัยของผู้อำนวยการธนาคารออมสินให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

วิสุทธิ ศรีสุพรรณ

ประธานกรรมการธนาคารออมสิน

นโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน
และ
การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
ของธนาคารออมสิน

สารบัญ

	หน้า
หมวด 1 บททั่วไป	1
ข้อ 1. หลักการและวัตถุประสงค์	1
ข้อ 2. คำจำกัดความ	1
หมวด 2 หน้าที่และความรับผิดชอบ	2
ข้อ 3. คณะกรรมการธนาคาร	2
ข้อ 4. ผู้บริหารธนาคาร	2
ข้อ 5. การกำกับการปฏิบัติงาน	3
หมวด 3 มาตรฐานและโครงการ KYC และ CDD	6
ข้อ 6. นิยามของ KYC และ CDD	6
ข้อ 7. ความสำคัญของมาตรฐาน KYC และ CDD	7
ข้อ 8. หลักการที่สำคัญของมาตรฐาน KYC และ CDD	7
ข้อ 9. นโยบายการรับลูกค้า	8
ข้อ 10. การแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า	9
ข้อ 11. ประเด็นเฉพาะในเรื่องการแสดงตนลูกค้า	10
ข้อ 12. การบริหารความเสี่ยงและการติดตามตรวจสอบบัญชีที่มีความเสี่ยงสูง	12
ข้อ 13. การสืบสวน และการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	13
หมวด 4 การเก็บรักษาข้อมูล	13
ข้อ 14. การเก็บรักษาข้อมูล	13
หมวด 5 การฝึกอบรม	14
ข้อ 15. การฝึกอบรม	14

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 1. หลักการและวัตถุประสงค์

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติได้มีมติเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 ให้ประเทศไทยเข้าร่วมโครงการประเมินความพร้อมในการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล (Report on Observance of Standard and Codes - ROSCs) เพื่อเข้ารับการประเมินใน 12 ด้าน โดยเฉพาะด้านการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and combating the Financing Terrorism - AML/CFT) ซึ่งคณะผู้แทนจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลกจะเข้ามาประเมินความพร้อมของประเทศไทยประมาณเดือนกุมภาพันธ์ 2550

ในการเข้ารับการประเมินตามโครงการดังกล่าว จะทำให้ระบบธนาคารในประเทศไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบอาชญากรรมใช้สถาบันการเงินเป็นเครื่องมือในการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะส่งผลเสียหายโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ ความมั่นคง และความน่าเชื่อถือของประเทศไทย อีกทั้งยังส่งผลกระทบโดยอ้อมที่อาจก่อให้เกิดการต่อต้านทางการค้าจากนานาประเทศ การไม่ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ หรือด้านการเงินจากองค์กรระหว่างประเทศอีกด้วย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น กระทรวงการคลังจึงได้แจ้งให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจนำนโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และมาตรฐานการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ซึ่งจัดทำโดยสมาคมธนาคารไทยใช้เป็นกรอบขั้นต่ำในการออกนโยบายหรือกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องภายในเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานสากล

คณะกรรมการธนาคารออมสินจึงได้จัดทำนโยบายในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เพื่อแสดงถึงทิศทางและกรอบการดำเนินงานของธนาคารในการป้องกันการฟอกเงิน เพื่อยับยั้งหรือป้องกันไม่ให้นาคารเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของทางการ ซึ่งจะทำให้ช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำผิดกฎหมายดังกล่าว

ข้อ 2. คำจำกัดความ

“KYC และ CDD”	หมายความว่า มาตรการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer : KYC) และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence : CDD)
“AML/CFT”	หมายความว่า การป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering : AML) และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Combating the Financing Terrorism : CFT)

“การป้องกันการฟอกเงิน” หมายความว่า การป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

“ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า การทำธุรกรรมครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ที่ขัดแย้งกับธุรกรรมปกติที่ถูกค้าเคยทำ หรือผิดไปจากประวัติเดิม และไม่สมเหตุผลทางเศรษฐกิจ ในกรณีนี้ พนักงานจะต้องรายงานให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

หมวด 2

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ข้อ 3. คณะกรรมการธนาคาร

คณะกรรมการธนาคารมีหน้าที่ความรับผิดชอบโครงการ KYC และ CDD อย่างจริงจัง โดยให้มีการกำหนดนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม และให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ต้องมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนเพื่อจะได้บริหารจัดการตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติ อย่างได้ผล ตามกฎระเบียบหรือข้อกำหนดของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 4. ผู้บริหารธนาคาร

ผู้บริหารธนาคาร มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายในการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและป้องกันมิให้ธนาคารตกเป็นเครื่องมือทางอาชญากรรม โดยกำหนดให้มีคำสั่งและ ระเบียบปฏิบัติ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้ธนาคารทำธุรกิจกับผู้ที่อาจเป็นอาชญากร หรือลูกค้าที่ทำธุรกรรมที่มี เหตุอันควรสงสัย

ผู้บริหารธนาคารจะต้องมั่นใจว่า ธนาคารมีสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 มีความเข้าใจนโยบายการป้องกันการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.2 แต่งตั้งมอบหมาย ฝ่ายกำกับ การปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการ ฟอกเงิน ให้มีหน้าที่และรับผิดชอบในด้านการป้องกันการฟอกเงินในส่วนของธนาคาร

4.3 จัดให้หน่วยงานภายในธนาคารมีพนักงาน ได้รับการฝึกอบรม และมีมาตรการ ด้านการป้องกันการฟอกเงินที่เหมาะสม

4.4 หน่วยงานภายใต้การกำกับของฝ่ายบริหาร ต้องดำเนินการ ดังนี้

4.4.1 มีระบบ และระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการจำแนก ตรวจสอบ เฝ้าติดตาม สืบสวนและรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงินของลูกค้า และการเก็บรักษาเอกสารทางการเงิน

4.4.2 ระบบและระเบียบปฏิบัติเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันระหว่างผลิตภัณฑ์ บริการ และกลุ่มลูกค้าที่ต่างกัน หน่วยธุรกิจควรจำแนกผลิตภัณฑ์ บริการ และกลุ่มลูกค้าที่อาจมีพฤติกรรม ฟอกเงิน หรือสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้าย และใช้นโยบาย KYC และ CDD ที่เข้มข้น และการเฝ้าติดตามกับลูกค้าประเภทที่มีความเสี่ยงสูง

4.4.3 การทบทวนและประเมินธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ได้รับรายงาน รวมทั้ง ประสิทธิภาพของระบบโดยรวม (นโยบาย และ ระเบียบปฏิบัติ) ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว

ข้อ 5. การกำกับการปฏิบัติงาน

5.1 ฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน

ฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานมีหน้าที่สำคัญในการประเมินผลและการกำกับให้เป็นไปตาม นโยบายและวิธีปฏิบัติ KYC และ CDD โดยทั่วไปแล้ว ฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานควรพัฒนาและทบทวน ความถูกต้องในการปฏิบัติตามนโยบายและวิธีปฏิบัติในด้านการต่อต้านการฟอกเงินของธนาคารอย่าง สม่าเสมอ รวมถึงการปรับปรุงให้ตรงตามกฎหมายและระเบียบใหม่ ๆ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ความรับผิดชอบควรรวมไปถึงการเฝ้าติดตามคุณภาพและประสิทธิผลของวิธีปฏิบัติ และช่วยให้พนักงาน และผู้บริหารแก้ปัญหาในการดำเนินงานและการตัดสินใจในแง่การประเมินความเสี่ยง ตลอดจนทำหน้าที่ เป็น “ศูนย์ช่วยเหลือ” เมื่อพนักงานมีข้อสงสัยเกี่ยวกับขั้นตอนหรือการปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การเฝ้าติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายและขั้นตอนเป็นความรับผิดชอบ ของฝ่ายตรวจสอบภายในซึ่งควรเป็นหน้าที่ที่แยกออกจากฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน ฝ่ายตรวจสอบภายใน ควรทบทวนรายงานกรณียกเว้นเพื่อแจ้งเตือนฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน ผู้บริหารธนาคาร หรือคณะกรรมการ ธนาคารล่วงหน้า หากพบเหตุการณ์การไม่ปฏิบัติตามมาตรการ

พนักงานธนาคารทุกคนจะต้องแจ้งเตือนฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน และหรือผู้บังคับบัญชา ขึ้นเหนือขึ้นไปทันที เมื่อพบกรณีการไม่ปฏิบัติตามมาตรการ ผู้ละเลยไม่แจ้งเตือนควรต้องรับโทษตาม สถานความผิด พนักงานที่ไม่ปฏิบัติตามนโยบายและวิธีปฏิบัติในด้านการต่อต้านการฟอกเงินควรได้รับ โทษสถานหนักทันที

บทบาทของฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน มีดังนี้

5.1.1 ร่างนโยบายและระเบียบปฏิบัติในด้านการต่อต้านการฟอกเงิน และประกาศใช้นโยบายและระเบียบปฏิบัติซึ่งได้รับการอนุมัติและลงนามรับรองโดยผู้บริหารของธนาคาร แจกจ่ายเอกสาร ให้พนักงานธนาคารทั้งหมดทราบเพื่อให้ทุกคนมีสำเนาไว้อ้างอิงของตนเอง

5.1.2 ประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ถึง

(1) กฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน รวมถึง การแก้ไขเพิ่มเติมต่างๆ

(2) มาตรการใหม่ ๆ ในด้านการฟอกเงิน

(3) มาตรการใหม่ ๆ ที่ธนาคารต่าง ๆ ใช้ในการป้องกันการฟอกเงิน

5.1.3 พัฒนาและจัดการฝึกอบรมด้านการฟอกเงิน และให้พนักงานธนาคารทุกคนเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ

5.1.4 เผยแพร่ข้อมูลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงบทความและข้อมูลอ้างอิงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินในธนาคาร

5.1.5 พิจารณา และทบทวนกรณีการยกเว้นให้กับลูกค้าให้เป็นไปตามนโยบายการรับลูกค้า

5.1.6 สนับสนุนให้พนักงานธนาคารทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามนโยบายและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งการทำหน้าที่ตอบข้อสงสัยที่เกิดจากการปฏิบัติงานประจำวัน

5.1.7 เก็บรักษาข้อมูลการรายงานและที่ไม่ได้รายงานของธุรกรรมที่ไม่ปกติ หรือน่าสงสัย สำหรับธุรกรรมที่ไม่ได้รายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะต้องเก็บเอกสารซึ่งระบุสาเหตุที่ตัดสินใจไม่รายงานไว้ด้วย

ทั้งนี้ ฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานจะทำงานร่วมกับฝ่ายควบคุมธุรกิจ เพื่อจัดทำคำสั่งและวิธีปฏิบัติที่ใช้ได้กับแต่ละธุรกิจฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานจะอาศัยฐานข้อมูลกฎหมายและระเบียบภายในประเทศ ในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการฟอกเงิน หรือหน่วยงานสนับสนุน ควรแจกจ่ายเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังพนักงานทุกคนเพื่อให้พนักงานทุกคนสามารถเข้าถึงนโยบาย เหล่านี้ได้

5.2 หน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการฟอกเงิน

หน่วยงาน หรือหน่วยสนับสนุนที่ต้องติดต่อกับลูกค้าจะต้องมอบหมายพนักงานเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันการฟอกเงินเพื่อ

5.2.1 ประสานงานระหว่างหน่วยงาน หรือ หน่วยสนับสนุน กับ ฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน

5.2.2 ช่วยเหลือฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการฟอกเงิน โดยการแจ้งให้พนักงานทราบข้อมูลใหม่ ๆ และเสนอชื่อพนักงานให้เข้ารับการอบรมด้านการฟอกเงิน

5.2.3 สนับสนุนหน่วยงาน หรือหน่วยสนับสนุนให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

5.2.4 พัฒนาโครงการกำกับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการป้องกันการฟอกเงินเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับแต่ละหน่วยงานซึ่งผ่านความเห็นชอบจากฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานและผู้บริหารธนาคาร และดำเนินการตรวจสอบว่ามีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวทางการปฏิบัติด้านการป้องกันการฟอกเงินของหน่วยธุรกิจ และหน่วยสนับสนุนแต่ละหน่วย

5.2.5 สืบสวน เมื่อได้รับรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน และพิจารณาเสนอความเห็นต่อหัวหน้างาน หรือหน่วยสนับสนุนว่ารายงานดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ และจำเป็นต้องรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบหรือไม่

5.2.6 ทำหน้าที่ “ศูนย์ช่วยเหลือ” โดยตอบข้อซักถามของหน่วยงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบาย และขั้นตอนทำงานด้านการป้องกันการฟอกเงินที่อาจมีได้ในระหว่างการทำงานประจำวัน

ทั้งนี้ ธนาคารอาจพิจารณากระจายอำนาจให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการฟอกเงิน หรือยังรวมศูนย์อำนาจก็ได้

5.3 พนักงาน

พนักงานจะต้อง

5.3.1 ตระหนักและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องในด้านการฟอกเงินและนโยบายของธนาคาร

5.3.2 ต้องตื่นตัวและรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงินทันทีตามขั้นตอนและกระบวนการ

5.3.3 รายงานกรณีพบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือผิดปกติไปยังฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการฟอกเงิน หรือผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป

5.3.4 รายงานหลักฐานของการไม่ปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติด้านการฟอกเงินให้ฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานทราบ

5.4 ผู้จัดการสาขา และหัวหน้าหน่วยงาน

ผู้จัดการสาขา และหัวหน้าหน่วยงาน จะต้อง

5.4.1 กระตือรือร้นในการติดตามความเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด ระเบียบ กฎหมาย ที่ออกมาใหม่

5.4.2 แจ้งให้ฝ่ายตรวจสอบภายใน และฝ่ายกำกับการปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการฟอกเงิน ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเรื่องการฟอกเงินหรือเรื่องสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และดูแลให้เป็นไปตามหลักปฏิบัติ

5.4.3 ให้พนักงานทุกคนทบทวนตรวจสอบธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีความเสี่ยงสูง ทบทวนและปรับปรุงด้านการประเมินความเสี่ยงตามที่จำเป็น

5.4.4 ให้พนักงานที่อยู่ในความควบคุมปฏิบัติตามข้อกำหนดในการรายงาน การเก็บรักษาสืบค้นและเอกสาร

5.5 ฝ่ายตรวจสอบภายใน

ฝ่ายตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญในการประเมินมาตรการควบคุม การบริหารจัดการ ความเสี่ยงอย่างเป็นอิสระ โดยการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบที่มีต่อคณะกรรมการตรวจสอบภายใน คณะกรรมการธนาคาร โดยการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติตามนโยบาย และระเบียบปฏิบัติ KYC และ CDD เป็นระยะ ๆ รวมถึงการฝึกอบรมพนักงานที่เกี่ยวข้อง โดยการ

5.5.1 ใช้โอกาสที่ไปตรวจสอบบัญชี สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการฟอกเงินให้แก่สาขาหรือหน่วยงานทราบ เพื่อกระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตาม

กฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งธนาคาร แต่พนักงานตรวจสอบภายในไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ AML/CFT

5.5.2 ทบทวนตรวจสอบว่ากระบวนการ AML/CFT ในหน่วยงาน หรือ
หน่วยสนับสนุนได้มาตรฐานเพียงพอและมีประสิทธิภาพในด้านต่อไปนี้

- (1) โครงการ KYC และ CDD
- (2) นโยบายการรับลูกค้าใหม่
- (3) ระบบในการติดตามตรวจสอบ ระบุให้ทราบ สืบสวน และรายงาน
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน และ
- (4) การรักษาเอกสารธุรกรรมทางการเงินและเอกสารด้าน KYC และ CDD

5.5.3 ทบทวนการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยธุรกิจหรือหน่วยสนับสนุน

5.5.4 ประเมินผลสัมฤทธิ์โดยรวมและผลสัมฤทธิ์ของวิธีปฏิบัติในการป้องกันการ
การฟอกเงินตามวัตถุประสงค์ในการป้องกันการฟอกเงิน

5.6 ฝ่ายทรัพยากรบุคคล

ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ต้อง

- 5.6.1 อบรมพนักงานธนาคาร
- 5.6.2 ให้พนักงานที่เกี่ยวข้องในหน่วยธุรกิจหรือหน่วยสนับสนุนมีความรู้เกี่ยวกับ
กฎหมายฟอกเงิน กฎระเบียบ นโยบายและวิธีปฏิบัติในการป้องกันการฟอกเงิน
- 5.6.3 ร่วมมือกับฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานในการจัดการอบรมเพิ่มเติมให้แก่พนักงาน
ธนาคาร หากมีเหตุการณ์ที่แสดงว่าเห็นว่าพนักงานคนใดมีความรู้ไม่เพียงพอ และหรือดำเนินการไม่ถูกต้อง
เหมาะสมเมื่อพิจารณาจากสถานการณ์แวดล้อม กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับในประเทศ

หมวด 3

มาตรฐานและโครงการ KYC และ CDD

ข้อ 6. นิยามของ KYC และ CDD

KYC เมื่อมองจากแง่มุมกว้างออกไป ไม่ได้จำกัดอยู่ที่การป้องกันการฟอกเงินเท่านั้น
ขั้นตอนหรือระเบียบปฏิบัติของ KYC ที่ดี จะต้องจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการบริหารความเสี่ยง
ที่มีประสิทธิภาพของธนาคาร มาตรการในการรักษาความปลอดภัยด้าน KYC คลุมไปไกลมากกว่าการ
เปิดบัญชี และการเก็บข้อมูลลูกค้าธรรมดาเท่านั้น แต่ธนาคารต้องมึนโยบายในการรับลูกค้าและการแสดงตน
ของลูกค้าแยกตามระดับความเสี่ยงซึ่งเกี่ยวกับการตรวจสอบลูกค้าที่มากขึ้นสำหรับบัญชี ธุรกรรม ผลิตภัณฑ์
และบริการที่มีความเสี่ยงสูง KYC และ CDD ยังกำหนดให้รู้จักลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีความเสี่ยง
สูงที่ชัดเจน และธนาคารต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดและถี่มากขึ้นในการเฝ้าระวังบัญชีในส่วนของลูกค้าและ
ธุรกรรมที่จัดอยู่ในประเภทความเสี่ยงสูง

มาตรฐาน KYC และ CCD เกิดจากความวิตกกังวลที่ต้องการให้ตลาดมีความสมบูรณ์ และความวิตกกังวลดังกล่าวนั้นเพิ่มขึ้นเพราะความสูญเสียโดยตรงและทางอ้อมที่เกิดจากธนาคารขาดความจริงจังในการใช้ระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสม ปัญหาความสูญเสียของธนาคารทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการขาดความเฉลียวในการใช้มาตรการที่ถูกต้อง ธนาคารอาจลดความสูญเสียได้มากและไม่ต้องเสียชื่อเสียงหากจัดทำและดำเนินงานโครงการ KYC และ CDD อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 7. ความสำคัญของมาตรฐาน KYC และ CDD

7.1 เพื่อป้องกันไม่ให้ธนาคารกลายเป็นเครื่องมือของอาชญากร นักฟอกเงิน และองค์กรการก่อการร้าย

7.2 เพื่อปกป้องชื่อเสียงของธนาคาร และความมั่นคงของระบบธนาคาร โดยการลดโอกาสที่ธนาคารจะตกเป็นเครื่องมือ หรือเหยื่อของอาชญากรรมทางการเงิน และชื่อเสียงต้องเสียหาย

7.3 เพื่อเป็นส่วนสำคัญของการบริหารความเสี่ยงที่ดี (เช่น การวางหลักการพื้นฐานสำหรับการจำแนก จำกัด และควบคุมความเสี่ยงของสินทรัพย์ และหนี้สิน)

7.4 เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกค้ารายใดก็ตามสร้างความเสี่ยงให้แก่ธนาคาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความเสี่ยงด้านชื่อเสียง การประกอบการ และการละเมิดกฎหมาย

ข้อ 8. หลักการที่สำคัญของมาตรฐาน KYC และ CDD

ธนาคารจะต้องมีนโยบายและระเบียบปฏิบัติ ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเน้นด้านจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อป้องกันธนาคารไม่ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของอาชญากรรมไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในการจัดทำ KYC และ CDD ของธนาคาร จะต้องมีการประกอบสำคัญ ดังนี้

8.1 นโยบายการรับลูกค้า

8.2 การแสดงตนและการพิสูจน์ทราบลูกค้า

8.3 การบริหารความเสี่ยง การติดตามตรวจสอบบัญชี และธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง

8.4 การสืบสวนและการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

นอกจากการวางนโยบายและขั้นตอนในการแสดงตนของลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน เพื่อการปฏิบัติงานในธุรกิจธนาคารทุกประเภทแล้ว ธนาคารควรกำหนดขั้นตอนในการติดตามตรวจสอบบัญชีที่ต่อเนื่องเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อเฝ้าระวังการทำธุรกรรมที่ไม่เป็นไปตามการทำธุรกรรมปกติที่คาดว่าจะเป็นของลูกค้ารายนั้น หรือประเภทบัญชี หรือผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร ระบบ KYC และ CDD จัดเป็นองค์ประกอบหลักของขั้นตอนการควบคุมและการบริหารความเสี่ยงของธนาคารเสริมกับการกำกับ การปฏิบัติงานปกติและการตรวจสอบภายใน

ข้อ 9. นโยบายการรับลูกค้า

ธนาคารควรกำหนดนโยบายและระเบียบปฏิบัติในการรับลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีคำอธิบายประเภทของลูกค้าที่มีแนวโน้มว่ามีความเสี่ยงสูงกว่าปกติ ในการร่างนโยบายดังกล่าว ควรพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ประวัติของลูกค้า ประเทศต้นกำเนิดแห่งธุรกรรม บุคคลที่อยู่ในฐานะที่เป็นที่สนใจของสาธารณชน (Politically Exposed persons : PEPs) บัญชีที่เกี่ยวข้องกัน กิจกรรมทางธุรกิจ หรือตัวบ่งชี้ความเสี่ยงอื่น ๆ ในกรณีลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงธนาคารควรต้องพัฒนานโยบายและระเบียบปฏิบัติในการรับลูกค้าที่มีรายละเอียดมากกว่าขั้นตอนตามปกติ

นโยบายในการขอเปิดบัญชีสำหรับคนทำงานที่มีเงินในบัญชีจำนวนน้อย อาจมีข้อกำหนดพื้นฐานที่ธรรมดาที่สุด ข้อสำคัญก็คือ นโยบายการรับลูกค้าไม่ควรเข้มงวดเกินไปจนบุคคลทั่วไปไม่สามารถใช้บริการธนาคารได้ โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยหรือด้อยโอกาสทางสังคม ธนาคารควรมุ่งมั่นใช้นโยบายและระเบียบปฏิบัติให้ครอบคลุมในลักษณะที่สมเหตุสมผลที่สุดเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการระบุให้ทราบถึงลูกค้าและธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยไม่เป็นการป้องกันลูกค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในทางตรงกันข้าม ควรต้องใช้นโยบายที่เข้มงวดกับผู้ที่มิเงินในบัญชีสูงแต่แหล่งรายได้ไม่ชัดเจน ควรให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ตัดสินใจทำธุรกิจกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง เช่น บุคคลทางการเมือง (PEPs) ลูกค้าที่อยู่ในดินแดนปลอดภาษี (Tax Haven) หรือประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือในการป้องกันการฟอกเงิน (Non-Cooperative Countries and Territories : NCCT) ลูกค้าธนาคารเอกชนและที่ตั้งอยู่นอกประเทศ (Offshore)

ธนาคารไม่ควรเปิดบัญชีบุคคลที่สงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับองค์กรการก่อการร้าย และธนาคารที่มีแต่ในนาม (Shell Bank) ธนาคารควรพิจารณาแจ้งข้อมูลให้ศูนย์ข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit : FIU) ทราบในกรณีที่มีลูกค้าที่น่าสงสัยและถูกปฏิเสธการเปิดบัญชี เนื่องจากมีเหตุผลควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นอาจเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ธนาคารควรมอบหมายให้พนักงานอาวุโสอย่างน้อยหนึ่งคนทำหน้าที่อนุมัติคำขอเปิดบัญชีใหม่ทั้งหมดนอกเหนือจากพนักงานที่ทำหน้าที่เปิดบัญชีอยู่แล้ว

นอกจากนั้นแล้ว การเปิดบัญชีสำหรับลูกค้าที่ถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงระดับ 3 (สูง) หรือลูกค้าที่จะใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงสูง ควรต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติอีกครั้ง

ธนาคารไม่ควรเปิดบัญชีหรือทำธุรกิจกับลูกค้าที่ยืนยันจะสงวนนาม หรือให้นามแฝง และธนาคารควรปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติในการให้ลูกค้าแสดงตน เพื่อจะได้ทราบว่าใครเป็นเจ้าของบัญชี (คือผู้รับประโยชน์) ที่แท้จริง และต้องมีหลักฐานการแสดงตนของลูกค้าที่ถูกต้องที่แสดงถึงเจ้าของบัญชีที่แท้จริง

ธนาคารไม่ควรทำธุรกรรมทางการเงินให้แก่ลูกค้าที่ไม่มีบัญชีกับธนาคารและต้องการทำธุรกรรมครั้งละจำนวนมากกว่าสี่แสนบาท นอกจากนั้น นโยบายและระเบียบปฏิบัติ KYC และ CDD ควรกำหนดให้ธนาคารทราบถึงตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าทุกรายที่ไม่มีบัญชีกับธนาคารหรือไม่ได้ทำธุรกรรมกับธนาคารเป็นประจำ

ข้อ 10. การแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

การแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของมาตรฐาน KYC และ CDD ซึ่งรวมถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

10.1 ธนาคารควรกำหนดขั้นตอนปฏิบัติอย่างเป็นระบบสำหรับการแสดงตนของลูกค้าใหม่ และไม่ควรเปิดบัญชีให้ลูกค้าจนกว่าจะมีการแสดงตนจนเป็นที่พอใจ ในการแสดงตนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล ควรมีสองขั้นตอนดังนี้

10.1.1 การแสดงตนโดยใช้หลักฐานการแสดงตนและข้อมูลที่ได้รับจากลูกค้า

10.1.2 การตรวจสอบเพื่อทราบถึงความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลสนับสนุน

10.2 ธนาคารต้องเรียกข้อมูลที่จำเป็นทุกชนิดจากลูกค้าใหม่จนเป็นที่พอใจ (รวมถึงเจ้าของบัญชีผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง) และวัตถุประสงค์ ตลอดจนลักษณะของธุรกิจ การขอข้อมูลใดเล็กน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประเภทของบุคคลที่ขอเปิดบัญชี (บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล เป็นต้น) และจำนวนเงินที่จะคาดว่าจะมีในบัญชี

เมื่อมีการเปิดบัญชีแล้ว แต่มีปัญหาในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ธนาคารควรปิดบัญชีนั้นและคืนเงินให้แก่ลูกค้า

ในทางปฏิบัติ ลูกค้ามีสิทธิที่จะเปลี่ยนธนาคาร แต่อย่างไรก็ตาม หากธนาคารมีเหตุผลที่ควรเชื่อได้ว่าบุคคลที่มาขอเปิดบัญชีถูกปฏิเสธมาจากธนาคารอื่น ก็ควรเพิ่มความเข้มงวดในการทำ CDD และสอบถามไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรืออาจสอบถามชื่อธนาคารนั้นจากลูกค้าและสอบถามไปยังธนาคารนั้นเพื่อหาเหตุผลที่ลูกค้ารายนั้นต้องเปลี่ยนธนาคาร หากธนาคารปิดบัญชีลูกค้าเนื่องจากสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ธนาคารควรแจ้งให้ธนาคารอื่นสอบถามข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อได้รับการร้องขอ เพื่อหาเหตุผลที่ลูกค้ารายนั้นต้องเปลี่ยนธนาคาร

10.3 การแสดงตนและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ถือว่าเป็นหลักฐานของ KYC และ CDD ในการขอพิทักษ์ และหรือการขอใช้ดุลินัยของธนาคาร

10.4 ธนาคารควรเก็บเอกสาร และปฏิบัติตามระเบียบในการแสดงตนของลูกค้าและบุคคลที่กระทำการแทน ควรเฝ้าสังเกตบุคคลที่ไม่มีถิ่นพำนักในประเทศ และลูกค้าใหม่ที่ไม่สามารถมาแสดงตนได้

10.5 ธนาคารควรป้องกันตนเองจากลูกค้าที่เริ่มจากเป็นลูกค้าธรรมดาที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ต่อมาได้เข้าไปพัวพันกับอาชญากรรม ในกรณีนี้ธนาคารควรปรับปรุงข้อมูลในเอกสารที่เก็บไว้

ให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจำแนกลูกค้าที่เคยจัดอยู่ในประเภทความเสี่ยงต่ำได้อย่างถูกต้อง แม้ว่าธุรกิจของลูกค้าประเภทนี้จะขยายหรือโตขึ้น เป็นต้น เวลาที่เหมาะสม คือ เมื่อมาตรฐานเอกสารลูกค้าเปลี่ยนไป หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมในการดำเนินการกับบัญชี อย่างไรก็ตาม เมื่อธนาคารพบว่า ยังขาดข้อมูลของลูกค้าปัจจุบัน ธนาคารควรเร่งรัดจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

10.6 ธนาคารควรมีขั้นตอนปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนว่าจะต้องเก็บข้อมูลการแสดงผลของลูกค้า การทำธุรกรรมส่วนบุคคล และระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูลเท่าใด แนวปฏิบัตินี้สำคัญสำหรับส่งเสริมให้ธนาคารเฝ้าระวังความสัมพันธ์กับลูกค้า และเพื่อให้เข้าใจถึงธุรกิจที่ลูกค้าทำอยู่ และหากจำเป็นก็จะได้ใช้ข้อมูลนั้นเป็นหลักฐานในกรณีที่มีการโต้แย้ง การดำเนินการตามกฎหมาย หรือมีการสืบสวนทางการเงินที่นำไปสู่การดำเนินคดีอาญา

10.7 ธนาคารควรเปรียบเทียบชื่อของลูกค้ากับรายนามอาชญากรก่อการร้าย บุคคลที่ต้องสงสัย และนักการเมืองที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐ เมื่อพบชื่อที่ต้องสงสัย (หรือชื่อที่เหมือนกัน) พนักงานควรติดต่อขอคำแนะนำจากฝ่ายกำกับ การปฏิบัติงาน หรือจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 11. ประเด็นเฉพาะในเรื่องการแสดงผลลูกค้า

11.1 บัญชีของทรัสต์ บัญชีที่มีผู้ถือแทน และบัญชีที่มีผู้ดูแลผลประโยชน์

บัญชีประเภทนี้เอื้อต่อการใช้เพื่อปกปิดที่มาของเงิน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะพิสูจน์ถึงเอกสารการจัดตั้งทรัสต์ ผู้ดูแลทรัพย์สิน เจ้าของกองทุน ผู้รับผลประโยชน์ และบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ถอดถอนผู้ทำการบริหารทรัสต์ เมื่อใดก็ตามที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจะต้องทำ KYC ผู้บริหารใหม่รายนั้น

ธนาคารต้องมีการตรวจสอบเพื่อทราบแหล่งที่มาของเงิน เหตุผลที่ต้องมีการโอนเงิน หากเป็นการโอนตามปกติที่เคยมีการตรวจสอบไว้แล้ว ก็ให้ถือว่าเป็นการโอนตามปกติและถูกต้องตามกฎหมาย

11.2 บริษัท

ธนาคารต้องใช้ความรอบคอบ เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลธรรมดาใช้ธุรกิจบริษัทในการเปิดบัญชีในนามแฝง ธนาคารควรเข้าใจโครงสร้างบริษัท พิจารณาและตรวจสอบถึงแหล่งที่มาของเงินและระบุเจ้าของผู้รับผลประโยชน์ และบุคคลที่มีอำนาจในการจัดการกองทุน

ธนาคารควรระงับการทำธุรกรรมกับบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นเป็นคนอื่นหรือหุ้นที่มีผู้อื่นถือแทน โดยต้องขอเอกสารหลักฐานการแสดงผลของเจ้าของผู้รับประโยชน์ของทุกบริษัท

11.3 ธุรกิจที่ได้รับการแนะนำมา

ธนาคารที่ใช้ผู้แนะนำควรประเมินผู้แนะนำว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และต้องทำ CDD ตามมาตรฐาน ความรับผิดชอบในเรื่องการรู้จักลูกค้ามีอยู่ที่ธนาคารแต่เพียงผู้เดียว ธนาคารควรกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อพิจารณาว่าผู้แนะนำรายนั้นน่าเชื่อถือได้เพียงใด

นอกจากนี้ ธนาคารควรทบทวนเป็นระยะ เพื่อจะได้แน่ใจได้ว่าผู้แนะนำที่ธนาคารไว้วางใจทำตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้ดังกล่าวข้างต้น

11.4 บัญชีลูกค้าที่เปิดโดยตัวกลางผู้ประกอบวิชาชีพ

ธนาคารควรมีความรู้ หรือเหตุผลที่เชื่อได้ว่าตัวกลางผู้ประกอบวิชาชีพทำการเปิดบัญชีลูกค้าแทนลูกค้ารายเดิม และลูกค้ารายนั้นต้องมีหลักฐานการแสดงตนด้วย

11.5 บุคคลทางการเมือง

บุคคลทางการเมืองเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน อาจรวมถึงนักแสดง นักร้อง ศิลปิน นักธุรกิจที่มีชื่อเสียง และผู้บริหารประเทศหรือรัฐบาล นักการเมือง อาวุโส สมาชิกพรรค และเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เป็นต้น การมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสมาชิกครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดกับนักการเมือง อาจเสี่ยงต่อชื่อเสียงในทำนองเดียวกับที่มีกับนักการเมือง

ธนาคารที่รับและจัดการเงินของนักการเมืองที่ทุจริตซึ่งเป็นรายชื่อที่ปรากฏในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ที่เปิดเผยแล้ว จะต้องถูกปรับและรับโทษข้อหากระทำความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และทำให้ธนาคารเสื่อมเสียชื่อเสียงอย่างรุนแรง ยิ่งกว่านั้น ยังทำให้สาธารณชนขาดความเชื่อถือมาตรฐานจริยธรรมของสถาบันการเงินทั้งระบบ

ธนาคารจำเป็นต้องพิจารณาความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สงสัยว่าเป็นบุคคลทางการเมือง เพื่อจะได้จำแนกบุคคลนั้นได้อย่างสมบูรณ์ บุคคลธรรมดาและบริษัทที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนกับบุคคลนั้น และจะได้ทราบถึงลักษณะของธุรกรรมที่คาดว่าจะเป็นอย่างลูกค้า และผลิตภัณฑ์หรือบริการที่คาดว่าจะลูกค้ารายนั้นจะใช้บริการ

ธนาคารควรรวบรวมข้อมูลลูกค้าใหม่ให้มากพอและตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ (บัญชีนักการเมืองที่หน่วยงานราชการรวบรวมไว้) เพื่อลูกค้าจัดอยู่ในกลุ่มบุคคลทางการเมืองหรือไม่ ธนาคารควรสืบสวนถึงแหล่งที่มาของเงินก่อนที่จะรับเปิดบัญชีบุคคลทางการเมือง ควรมอบให้ผู้บริหารระดับอาวุโสเป็นผู้พิจารณาอนุมัติคำขอเปิดบัญชีสำหรับบุคคลทางการเมือง

11.6 ลูกค้าที่ไม่ได้มาเปิดบัญชีด้วยตนเอง

ธนาคารอาจได้รับคำร้องขอให้เปิดบัญชีแทนลูกค้าที่ไม่ได้มาติดต่อด้วยตนเอง โดยเฉพาะกรณีที่ลูกค้าเป็นคนต่างชาติ และเพิ่มมากยิ่งขึ้นจากการพัฒนาการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ไปรษณีย์ และโทรศัพท์

ธนาคารควรบังคับใช้ขั้นตอนปฏิบัติให้ลูกค้าแสดงตน และมีมาตรฐานการติดตามตรวจสอบลูกค้าที่ไม่ได้มาติดต่อด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่าที่ปฏิบัติกับลูกค้าที่มาติดต่อด้วยตนเอง

ในการทำธุรกิจกับลูกค้าที่ไม่ได้มาติดต่อด้วยตนเอง ธนาคารควรใช้ขั้นตอนปฏิบัติให้ลูกค้าแสดงตนเหมือนกับลูกค้าที่มาติดต่อด้วยตนเอง และควรมีมาตรการพิเศษมากพอเพื่อลดความเสี่ยง

11.7 ธนาคารตัวแทน (Correspondent Bank)

คือธนาคารซึ่งตั้งอยู่ต่างท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการให้บริการด้านการธนาคารให้แก่ธนาคารอื่นโดยมีบัญชีระหว่างกัน บัญชีประเภทนี้ซึ่งธนาคารใช้กันทั่วโลกช่วยให้ธนาคารสามารถทำธุรกิจและให้บริการที่ธนาคารไม่ได้ทำโดยตรง

ธนาคารควรเก็บข้อมูลของธนาคารอื่นที่เป็น respondent bank เพื่อจะได้ทราบลักษณะธุรกิจของฝ่ายนั้นเป็นอย่างดี ปัจจัยที่ต้องพิจารณา รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร ธุรกิจหลัก สถานที่ตั้ง และมาตรการการป้องกันตรวจสอบการฟอกเงิน จุดประสงค์ของบัญชี ตัวตนของบุคคลที่สามทั้งหมดที่อาจใช้บริการธนาคารตัวแทน และเงื่อนไขระเบียบของธนาคาร และการกำกับดูแลในประเทศที่ respondent bank ตั้งอยู่

ธนาคารควรมีบัญชีเฉพาะกับธนาคารต่างชาติที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น ในส่วนของ respondent bank ก็ควรมีนโยบายการรับลูกค้า และมาตรฐาน KYC และ CDD ที่ดี

ธนาคารต้องไม่ริเริ่มหรือสานต่อธุรกิจธนาคารตัวแทนกับธนาคารที่ดำเนินการในประเทศที่ธนาคารไม่มีที่ตั้ง และไม่อยู่ในเครือธนาคารที่จัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย (เช่น shell bank)

ธนาคารควรระงับการทำธุรกิจกับ respondent bank ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่มีมาตรฐาน KYC และ CDD ต่ำ หรือถูกจัดเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือในด้านการต่อต้านการฟอกเงิน ธนาคารควรวางกฎให้ respondent bank ของตนมีมาตรฐาน CDD

ข้อ 12. การบริหารความเสี่ยงและการติดตามตรวจสอบบัญชีที่มีความเสี่ยงสูง

ธนาคารควรมีขั้นตอนปฏิบัติ KYC ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงงานที่ปฏิบัติเป็นประจำเพื่อการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม ระบบและการควบคุม การแบ่งแยกหน้าที่ การฝึกอบรมและนโยบายที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ช่องทางในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยควรมีการระบุเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน และแจ้งเวียนให้พนักงานทุกคนทราบ และควรมีวิธีปฏิบัติภายในในการประเมินว่าหน้าที่ตามกฎหมายของธนาคารในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยนั้น ต้องมีการรายงานธุรกรรมไปยังหน่วยบังคับใช้กฎหมายหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลหรือไม่

การติดตามตรวจสอบเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งตามขั้นตอน KYC และ CDD ธนาคารจะสามารถควบคุมและลดความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ก็ต่อเมื่อธนาคารมีความเข้าใจกิจการของลูกค้าตามปกติและสมเหตุสมผลที่ชัดเจนถูกต้อง นอกจากนั้นธนาคารควรพิจารณาการออกเยี่ยมลูกค้าประเภทนิติบุคคลเป็นระยะ ๆ เพื่อดูว่าธุรกิจนั้น (รวมถึงขนาด) ที่ลูกค้าอ้างไว้เป็นความจริง การติดตามตรวจสอบมากน้อยเพียงใดขึ้นกับระดับความเสี่ยง

ธนาคารควรมีระบบตรวจสอบรูปแบบของธุรกิจที่ไม่ปกติหรือน่าสงสัย ซึ่งทำได้โดยการกำหนดเพดานสำหรับบัญชีแต่ละระดับ หรือประเภท ธนาคารต้องระวังธุรกรรมที่สูงกว่าเพดานที่กำหนดไว้ ธุรกรรมบางประเภทน่าจะเป็นสัญญาณบ่งชี้ให้ธนาคารทราบว่าลูกค้ากำลังกระทำการที่ผิดปกติและ

น่าสงสัย อาจรวมถึงธุรกรรมที่ไม่สมเหตุผลทางธุรกิจและเศรษฐกิจ หรือธุรกรรมที่มีจำนวนเงินฝากสูงซึ่งน่าจะสูงเกินกว่าธุรกรรมปกติที่ลูกค้าจะทำ บัญชีที่มีการเคลื่อนไหวมากผิดปกติจากจำนวนเงินในบัญชีอาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากำลังมีการฟอกเงินผ่านบัญชีนั้น ๆ

ธนาคารควรจะมีการเฝ้าระวังเป็นพิเศษสำหรับบัญชีที่มีความเสี่ยงสูง ธนาคารควรกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญสำหรับบัญชีดังกล่าว เช่น ภูมิหลังของลูกค้า ได้แก่ ประเทศและแหล่งที่มาของเงินประเภทของธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยความเสี่ยงอื่น ๆ

ให้ธนาคารกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง ระดับความเสี่ยง และเอกสารสนับสนุนอื่น ๆ และความถี่ในการทบทวนระดับความเสี่ยงสำหรับลูกค้าแต่ละรายอย่างชัดเจน การปรับปรุงระดับความเสี่ยงลง (จากความเสี่ยงระดับ 3 เป็นระดับ 2 หรือจากระดับ 2 เป็นระดับ 1) ควรได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงาน หรือหัวหน้าหน่วยธุรกิจ หรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากฝ่ายกำกับกำกับการปฏิบัติงาน

ข้อ 13. การสืบสวน และการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ธนาคารมีหน้าที่อบรมพนักงานของตนให้มีความรู้เรื่องการฟอกเงิน และเฝ้าสังเกตธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตลอดเวลา

เมื่อมีธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือลูกค้าที่น่าสงสัย พนักงานจะต้องไม่แจ้งลูกค้ารายนั้นทราบ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการฟอกเงิน หรือฝ่ายกำกับการปฏิบัติงานทราบ

ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปควรดำเนินการที่เหมาะสมโดยทันทีเพื่อประเมินภูมิหลังของบัญชีหรือธุรกรรม

หน่วยงานหรือหน่วยสนับสนุนควรมีระบบที่มีประสิทธิภาพ (อาจจะเป็นระบบคอมพิวเตอร์หรือไม่ก็ได้) และวิธีปฏิบัติสำหรับการรายงานภายในและภายนอกต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลให้ทราบรูปแบบกิจกรรมที่ผิดปกติหรือน่าสงสัยของบัญชีลูกค้า

หมวด 4

การเก็บรักษาข้อมูล

ข้อ 14. การเก็บรักษาข้อมูล

ธนาคารควรเก็บข้อมูลการแสดงตนของลูกค้า รายการธุรกรรมทางการเงิน และรักษาไว้ตามระยะเวลาที่กฎหมายภายในกำหนด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อายุความทางแพ่งมีกำหนด 5 ปี ฉะนั้น ธนาคารควรเก็บเอกสารการแสดงตนของลูกค้า และรายละเอียดธุรกรรมเป็นเวลา 5 ปีเช่นกัน หลังการปิดบัญชีหรือวันที่ได้ทำธุรกรรมนั้น

หมวด 5

การฝึกอบรม

ข้อ 15. การฝึกอบรม

15.1 ความสำคัญของการฝึกอบรม

ธนาคารสามารถดำเนินการป้องกันการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากพนักงานมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินเป็นอย่างดี ดังนั้น ธนาคารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการฟอกเงินให้แก่พนักงานอย่างต่อเนื่อง

15.2 หลักการและแนวทาง

ธนาคารควรพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ พนักงานทุกคนได้รับการอบรมนโยบาย และขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับการปฏิบัติงานด้านการฟอกเงิน และเข้าใจหน้าที่ที่ต้องทำอย่างชัดเจน รวมทั้งให้ทราบว่าการไม่ปฏิบัติตามทั้งกฎระเบียบทั้งภายในและภายนอกจะมีผลกระทบและบทลงโทษด้วย

ฝ่ายทรัพยากรบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหลักสูตรการอบรมด้านการฟอกเงิน เพื่อให้ธนาคารปฏิบัติตามแนวทางและหลักการตามที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด

ธนาคารต้องจัดการฝึกอบรมพนักงานเป็นประจำ เพื่อให้พนักงานธนาคารมีความรู้ในด้านนโยบายและวิธีปฏิบัติในการกำกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการฟอกเงิน ธนาคารอาจปรับเปลี่ยนระยะเวลาและเนื้อหาการอบรมให้เหมาะสมได้ โดยพิจารณาจากการประเมินความเสี่ยงต่อการฟอกเงินที่หน่วยงานแต่ละหน่วยจัดทำขึ้น การฝึกอบรมให้แก่พนักงานแต่ละกลุ่มย่อมแตกต่างกันได้ เช่น หลักสูตรสำหรับพนักงานใหม่ พนักงานส่วนหน้า พนักงานกำกับการปฏิบัติงาน หรือ พนักงานที่ติดต่อกับลูกค้า ดังนี้

- พนักงานใหม่ควรได้รับการอบรมในเรื่องความสำคัญของนโยบายและข้อกำหนดพื้นฐานในการป้องกันการฟอกเงินของธนาคาร
- พนักงานส่วนหน้าที่ติดต่อกับประชาชนโดยตรงควรได้รับการอบรมในเรื่องการตรวจสอบการแสดงตนของลูกค้าใหม่ เพื่อทำ CDD ในการจัดการกับบัญชีลูกค้าปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อติดตามสังเกตรูปแบบของกิจกรรมที่น่าสงสัย
- ควรจัดให้มีการทบทวนความรู้ เพื่อให้พนักงานเข้าใจถึงหน้าที่และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี
- พนักงานทุกคนต้องเข้าใจถึงความจำเป็นในการปฏิบัติตามหลักการด้านการป้องกันการฟอกเงินอย่างครบถ้วน ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมองค์กรที่จะส่งเสริมความเข้าใจให้เกิดขึ้น

- ธนาคารควรมีวิธีการทำให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเป็นอย่างดี หมายความว่า การเข้ารับการฝึกอบรมจัดเป็นภาคบังคับสำหรับพนักงานทุกคน และควรกระทำเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้พนักงานใหม่ควรได้รับการอบรมด้วย
